

Näringsdepartementet

103 33 Stockholm

Remiss. Förslag till nationell plan för transportsystemet 2018-2029

Diarienummer N2017/05430/TIF

Trafikverket har gett Region Gotland tillfälle att lämna synpunkter på förslaget till nationell plan för transportsystemet 2018-2029.

Synpunkter

Förslaget till nationell plan syftar till att bidra till att de transportpolitiska målen nås och till att bidra till lösningar på de utmaningar som riksdagen och regeringen pekat ut. Mer konkret ska det innebära satsningar för järnvägens och vägarnas funktionalitet, mer gods på järnväg och inom sjöfart, hållbara miljöer i städerna, en grundläggande standard på landsbygden, minskad miljöpåverkan och satsningar för att utveckla morgondagens transportsystem.

Mot den bakgrunden utgår Region Gotlands synpunkter från de möjligheter som finns inom planförslaget för att stärka transportinfrastrukturen och kommunikationerna till fördel för den regionala tillväxten och utvecklingen på Gotland.

Gotlands geografiska läge gör kommunikationerna med omvärlden till en nyckelfråga och förbindelserna till och från Gotland är grundläggande för utvecklingen. Färjetrafiken är Gotlands landsväg. Gotlands läge gör ön helt beroende av färje- och flygtrafik och snabba anslutningsmöjligheter såväl på Gotland som på fastlandet.

Då Gotland saknar järnväg och större vägar ingår sällan konkreta åtgärder på Gotland i den nationella infrastrukturplaneringen, det gäller även detta planförslag. Många av de åtgärder som finns inom förslaget till nationell plan gynnar hela landet, och givetvis också Gotland, särskilt i de områden där Gotland har sina fastlandsanknytningar.

Men även på Gotland måste, som i alla andra regioner, en god tillgänglighet finnas och kunna utvecklas genom effektiva och hållbara transportsystem.

Möjligheterna till säkra och snabba resor och transporter, är en förutsättning för människor och företagande.

Samtidigt med den nationella planeringen pågår framtagandet av länsplaner för transportinfrastrukturen. Gotlands länsplan har en mycket begränsad ekonomisk ram och har så haft i en följd av planeringsomgångar. Förutsättningar finns endast att genomföra mindre förbättringar. Under en längre tid har inte behov och brister kunnat åtgärdas, samtidigt har också nya behov tillkommit. Den utveckling som sker på Gotland, inom näringslivet, som inom besöksnäringen och den areella sektorn, och i övrigt i samhället, som ett ökat bostadsbyggande, måste även här kunna kopplas samman med infrastrukturinvesteringar.

Naturligtvis finns på Gotland som på många andra platser, behov av åtgärder. För Gotlands del fångas det inte upp. Viktiga infrastrukturinvesteringar är här inte möjliga att genomföra inom ramen för infrastrukturplaneringssystemet, varken inom den nationella planen eller inom länsplanen. Ett kompletterande förfaringsätt behövs för att också åtgärder på Gotland ska kunna genomföras.

Trafikverket identifierade i sitt tidigare inriktningsunderlag inför transportinfrastrukturplaneringen 2018-2029 ett antal utmaningar. En av dessa var att urbaniseringens olika förutsättningar för storstad, mellanstora städer och landsbygd måste beaktas. Nu, i planförslaget, bedöms den generellt bidra till ökad tillgänglighet för befolkningen i stort. Samtidigt finns bedömningen att de prioriteringar som görs kan upprätthålla eller förstärka skillnader mellan befolkningsstarka regioner med tillväxt och områden i landsbygder med minskande befolkningsunderlag. Den risken innebär, enligt vår uppfattning, att det är nödvändigt att kunna genomföra åtgärder som i högre grad kan stärka utvecklingspotentialen i områden utanför de stora regionerna. Trafikverket måste säkerställa att tillräckliga medel finns även för det s.k. lågtrafikerade vägnätet. I många fall är här vägarna det enda alternativet för resor och transporter. Vägarnas standard är viktig för utvecklingen.

Gotland är en vägberoende region, med ett tätt och spritt vägnät som knyter samman Gotland och som motsvarar boendestrukturen, med en hög andel boende på landsbygd, och lokaliseringen av verksamheter. För att fortsatt kunna utveckla näringslivet och kunna öka boendet över hela Gotland är en snabb och säker framkomlighet på de gotländska vägarna mycket viktig. För att förbättra tillgängligheten på Gotland är investeringar i och kring vägnätet nödvändiga så att standarden kan förbättras. Även på Gotland finns, som i andra regioner, givetvis behovet av att utveckla transportsystemet så att det blir lättare att t.ex. pendla till arbetsplatser. Det gäller resor med bil, kollektivtrafik och gång- och cykeltrafik och förutsättningarna att växla mellan dessa trafikslag. Sett i ett perspektiv där även tidsmässigt långa färjeresor görs, är en förkortad restid på väg mycket angelägen både för näringsliv, boende och för besökare.

Utöver standardförbättringar på det gotländska vägnätet finns behov av flera mer omfattande infrastrukturåtgärder på Gotland. Ett exempel är att förbättra tillgängligheten till Färö. Att Trafikverket prioriterar och satsar på en fast

förbindelse till Färö ser Region Gotland som en central framgångsfaktor för utvecklingen på Färö. Ambitionen är dels att förbättra förutsättningarna för fastboende på Färö, dels att stärka det lokala näringslivet och arbetsmarknaden både på Färö och i Färösund.

Ett annat exempel är en reservhamn för färjetrafiken. Tidigare har en reservhamn funnits med som en del i färjetrafiksystemet. I Slite finns möjlighet att utveckla en av kajerna så att hamnen kan fungera som reservhamn för linjetrafiken. Enligt regionens mening måste staten ansvara för att denna funktion åter kommer till stånd. Utan en reservhamn för linjetrafiken är Gotland sårbart om något skulle inträffa som gör att Visby hamn inte kan trafikeras.

Detta är några exempel på viktiga infrastrukturåtgärder för tillväxt och utveckling på Gotland vars finansiering måste lösas.

Meit Fohlin
Regionstyrelsens ordförande

Peter Lindvall
Regiondirektör